

MOTERŲ BALSAS

Pirmasis Liet. Darbininkų
MĖNESINIS ŽURNALAS

Lietuvių Moterų Progresyv.
SUSIVIENIJIMO ORGANAS

"Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879"

Metai 1.

1917 m. Liepos - July mėn.

No 7 (10)

Suvažiavimas Moterų Profesionalių Sąjungų Lygos

ŠVENČIONIŠKIS.

Pastaruoju laiku mieste Kansas buvo suvažiavimas moterų profesionalių sąjungų lygos, kuris tęsėsi šešias dienas. Tame suvažiavime dalyvavo veik visos profesionalės moterų sąjungos, priklausančios prie lygos.

Peržiūrėjus visus suvažiavimo nutarimus, visą nuveiktą darbą, pasirodė, kad moteris visgi neužsiganėdino vien tik tais reikalais, kurie grynai paliečia profesionalės sąjungas, bet žengė toliau, palietė ir politiškus klausimus. Veikiausia moteris privertė pajudinti politiškus klausimus darbininės gyvenimo aplinkybės.

Suvažiavimo pirmininkė, atidarydama pirmos dienos sesijos posėdį, savo įžanginėj kalboj pasakė:

"Mes susirinkome pačiame svarbiausiame momente, kurį pergyvena ne tik mūsų šalis, bet ir visas pasaulis. Visur gema nauja ne tik ekonominė, bet ir politiška tvarka. Žmonių kančiose ir kraujuose pradeda tvertis ir bujoti naujas internacionalas. Visi su tuo sutinka, kad litaniškos kovos pabaiga priklauso ne nuo ko kito, kaip tik nuo darbininkų. Napoleonų ir Cezarių laikai jau atgyveno savo amžį..."

Iš šių pirmininkės žodžių aiškiai matosi, kad suvažiavimas turi užsiimti ir bėgančiais politikos reikalais. Bet deja, toliaus kalbėdama ji nuvažiavo visiškai į kitą pusę. Ji pasakė, kad darbi-

ninkės privalo susiorganizuoti ir stipriai laikytis to, ką iki šiol iškovojo. Toliaus pirmininkė pasakė:

"Mes privalome reikalauti aštuonių valandų darbo dienos, tokios užmokesties, kad galėtume žmoniškiau gyventi ir vienos liuosos dienos į savaitę dėl poilsio, kad paskui galėtume valdžios darbus kaip galint geriau atlikti".

Suprantama, negalima priešintis jų tiems reikalavimams, bet labai keistai išrodo, kad jos reikalauja vienos dienos liuosos dėl poilsio tik todėl, kad galėtų kaip galint geriau atlikti valdžios užsakymus. Rodosi, kad darbininkų poilsis negali nieko bendro turėti su valdiškais užsakymais. Susipratę darbininkai ir darbininkės reikalauja poilsio ne dėlto, kad geriau išpildžius valdžios užsakymus, bet dėlto, kad galima būtų žmoniškiau gyventi. Juk be poilsio darbininkai ir darbininkės negali apsieiti, negali gyventi. Kada darbininkai bei darbininkės neturi poilsio, neturi liuosos laiko, tuomet juos daug sunkiau suorganizuoti, pritraukti prie visuomeniško veikimo, prie kovos už pagerinimą savo buvio.

Abelnai, visi tolimesni pirmininkės išvadžiojimai nesutiko su pradžioj išreikšta nuomone. Taip-pat nesutiko su jos kalba ir dalis priimtų suvažiavimo rezoliucijų.

Prie tokių rezoliucijų, kurių viena dalis prie-

šinga kitai, reikia priskaityti ir tą, kur kreipiamasi pas Suv. Valstijų prezidentą Wilsoną, prašant paaiškinti, koks Suv. Valstijų tikslas šioj karėj? Tuo tarpu priimtos rezoliucijos apie karę pirmame punkte pasakyta, kad svarbiausias Suv. Valstijų tikslas įšivėlimo į dabartinę karę —tai užkariavimas naujų rinkų.

Čia pasakyta tikra teisybė. Bet štai antroj rezoliucijoj jau prašoma, kad Wilsonas paaiškintų su koku tikslu Suv. Valstijos įšivėlė į karę. Vadinasi, šiuo savo užklausimu, jau išsizadama pirmojo pasakymo, kad karė vedama vien tik užgrobimui naujų rinkų.

Toliaus toj pačioj rezoliucijoj reikalaujama, kad karės metu nebutų varžoma laisvės žodis, spauda, susirinkimai ir kad valdžia įstatimdavystės keliu nepanaikintų to, ką darbininkai ir darbininkės yra iki šiol iškovojusios. Toj pačioj rezoliucijoj pasakyta, kad reikalinga kuogreičiausia suaukti tarptautinį moterų kongresą, kad prisirengus prie taikos konferencijos. Kongresas turėtų išdirbti tam tikras taisykles apsaugojimui moterų teisių. Tos taisyklės bus įteiktos taikos konferencijoj visoms šalims.

Negana to. Suvažiavimas išnešė papeikimą Amerikos Darbo Federacijos prezidentui Gompersui už tai, kad jis į nacionalį apsigynimo komitetą priėmė tulą milionierę Harriman, kaipo moterų-darbininkių atstovę. Vadinasi, suvažiavimas išnešė Gompersui papeikimą, kad jis į tą komitetą priėmė milionierę, o ne darbininkų klesos atstovę. Bet kad pats dalyvauja tame komitete, kuris priešingas darbininkų klesos reikalams, nieko nesakė. Ir, veikiausia, jeigu Gompersas būtų pritraukęs į tą komitetą ne milionierę, bet paprastą darbininkę, tuomet viskas būtų buvę kuogeriausia. O kad ta darbininkė dirbs tą patį darbą, kurį dabar dirba milionierė, tai suvažiavimui neapeina. Ir kas keisčiausia, kad tame pačiame posėdyj, kuriame buvo išneštas Gompersui papeikimas, bekalbant tarptautines darbininkų apgynimo lygos organizatoriui, smarkiai pradėjo rankomis ploti, kuomet jis pasakė, kad dabartinė karė yra vedama vien tik del Amerikos kapitalistų reikalų. Vadinasi, čia sutinka, kad karė vedama del kapitalistų reikalų, bet nieko nesako, kuomet Gompersas dalyvauja kariniame komitete ir tarnauja kapitalistų reikalams.

Suvažiavimas išsireiškė, kad būtų paimti į visuomenės rankas visi gelžkeliai, telegrafai, telefo-

nai ir tt... Taip gi nutarta reikalauti, kad valdžia surastų budus papiginimui maisto ir visų kitų reikmenų. Išnešta protesto rezoliucija prieš tuos darbdavius, kurie dabar stengiasi kuodaugiausia parsigabenti chiniečių, kad pavadavus amerikiečius darbininkus, tinkamus į kariuomenę. Nutarta rekomenduoti valdžiai, kad apdėtų specialiais del karės reikalų mokesčiais stambiuosius žemdirbius ir pramonininkus, kurie gauna pašėlusį pelną.

Tarpe daugelio kitų priimtų rezoliucijų, taip pat reikalaujama, kad įstatimdavysčių įstaigos uždraustų teisėjams laike darbininkų streikų išdavinėti taip vadinamus "indžiokšinus". Taip pat reikalaujama, kad į Amerikos Darbo Federacijos suvažiavimus būtų renkamos ir moteris delegatės iš įvairių moterų profesionalių sąjungų ir kad moteris įeitų į A. D. F. augštesnes įstaigas.

Apart kitko suvažiavimas pasiuntė pasveikinimo telegramą Rusijos revoliucijos močiutei Katerinai Breškovkienei ir Darbininkų ir Kareivių Atstovų Tarybai.

Iš visų suvažiavimo priimtų rezoliucijų, iš viso nuveikto darbo, pasirodo daug nenuoseklumų, daug klaidų, daug rezoliucijų prieštaraujančių viena kitai ir, vietomis, net kritikos neišlaikančių. Bet kuomet prisimeni, kad čia darbas nuveiktas moterų, tų proletarių, kurios nelabai seniai susiorganizavo ir pradėjo kovoti su savo išnaudotojais, tai tos visos rezoliucijos, tie visi jų nutarimai, tas visas darbas darbininkų judėjime turi nepaprastai didelę svarbą ir mes privalome tuomi džiaugtis. Reikia tikėtis, kad sekanciam suvažiavime jau nebus tiek daug padaryta klaidų.

FRANCUZŲ MOTERIS.

Prieš karę ir karės metu francuzės moteris siuvėjos ir kitokių amatų darbininkės buvo labai skriaudžiamos savo darbdavių. Gyvenimas gi ir francuzuose taip pabrango, kad senuoju uždarbiu jokių būdų negalima gyventi. Moteris siuvėjos sustreikavo, reikalaudamos sąlygų pagerinimo. Streikas jau pasibaigė, streikavusių reikalavimai išpildyti. Kitų profesijų moteris, sekdamos siuvėjomis, taip pat mano streikuoti. Bankų tarnautojos jau pasiulusios savo reikalavimus. Visur darbdaviai lengvai nusileidžia streikuotojų reikalavimams.

Atsišaukimas į Restoranų Darbininkes

A. PETRIKA.

Tokiu antgalviu "The Woman Vote" patalpi- no p. Nelle Swartz straipsnį. Straipsnio autorė, kaip ir visos buržuazinės sufragistės, aiškina vi- sas neteisybes, visas skriaudas, teikiamas mote- rims, politiška nelygybe. Nemanau čia tvirtinti priešingai, bet negalima ir pilnai su tuomi sutikti. Jeigu ir New Yorko sufragistės, gavę lygias su vyrais politiškas teises, taip "riš" moterų klau- simą, kaip chicagietės, kad vyrų balsų už Wil- soną buvo paduota apie 22,000, o moterų—130,000, tai moterims darbininkėms mažai iš to balsavimo bus naudos. Kad jos ir čia taip elgsis, tai jau aišku iš jų darbavimosi pereinamais rinkimais.

Kitas nelogiškas tvirtinimas iš pusės autorės, tai tas, kad ji stengiasi prirodyti buk vien tik ateivės kaimietės labai nėrangios prie organizavimosi į unijas, kad kartais jokios pastangos jų įtikinti negalinčios ir tt. Kad taip išdalies yra su neapšviestomis Europos kaimietėmis, tas tiesa, bet "apšviestios" amerikietės tankiai net ir tuos re- kordus sumuša. Jos sako, kad unijos, tai ateivių išmislas, ne tikrų amerikiečių; kad klesų kova,— tai "nedžentelmoniškas" darbas, dargi del "fair set". Bet paliekant tą viską, vistiek Nelle Swartz suteikia diktoką pluoštą žinių restoranų darbinin- kių, tų darbininkių, kurios kasdien maitina šimtus tukstančių gyventojų, nors pačios, kaip matysime, badauja. Kad pasidalinti su "M. Balso" skaityto- jais tomis žiniomis, ypatingai, kad ten dirba ne- mažas skaičius ir lietuvaicių, o kitos gal dar mano ten laimę rasti, aš žemiau paduodu minėtą straipsnį vertime.

"Aš nuolatos girdžiu kalbant, kad yra įsta- tymai, kurie apgina moteris. Bet kur ir kaip jie apgina, man neteko patirti". Tokį klausimą pas- tatė restorano darbininkė, dirbanti dvyliką valan- dų į dieną. Ką mes turime ant to jai pasakyti? Kuomi mes galime save prieš ją pateisinti, už iš- skyrimą jos iš globos bent tų įstatymų, kurie ima savo globon fabriką ir vaizbos darbininkę? Kad jau mes suteikėme šioki-tokį palengvinimą samdymo rinkai, tai jau aišku, kad suprantame tą pragaistingą blėdį, kurią neša moterims persi- dirbimas. Ilgos darbo valandos veda prie fizinio nusilpnėjimo, ligų, pastumi prie nemorališko gy- venimo ir silpnina busiančią kartą.

Dabartinis New Yorko valstijos darbo įsta-

tymas draudžia laikyti moterį darbe daugiau, negu devynias valandas į dieną, arba penkiasdešimt- keturias valandas į savaitę; draudžia taip-pat na- ktinį darbą, t. y. kad tarpe dešimtos valandos vakaro ir septynių ryte, moteris neturi rastiis dar- bavietėje. Apart to, ji turi gauti vieną dieną iš septynių poilsui ir laiką pietums pavalgyti. Bet tai tik fabriko ir vaizbos darbininkės, visos kitos po tuo įstatymu nepaeina. Ir kodėl taip? Kodėl pastarosios atstumtos ir nuo šių menkų palengvinimų?

Tarpe tų, kurių įstatymai nepaliečia, yra 20,- 000 restoranų darbininkų—patarnautojos, virėjos ir paprastos virtuvių darbininkės.

Keliantis ant šešių ryte, reikia gerai skubintis, kad pavalgyti, apsirengti ir nuvažiuoti darban iki septynių; ten nei ant minutos neatsisėdus, iki de- vynių vakare, išdirbti; parėjus namo, da išsiskalb- ti savo "uniformą" del rytojaus, juk pašina nepa- sirodysi. Tokis tai darbo dienos sąstatas restora- nų ir arbatnamių darbininkių šioj valstijoje.

Iš statistikos, surinktos Vartotojų Sąryšio, pasirodo, kad iš 1,017 restoranų darbininkių, kurios tapo išklausinėtos, tik New Yorko mieste ket- virta dalis yra nepasiekusių dvidešimts vienų me- tų amžiaus, ir du trečdaliu žemiau trisdešimts metų. Jaunos restoranų darbininkės išstatomos į neužginčijamą fiziniską ir moralį pavojų. Jų dar- bas reikalauja ne tik nuolatinio stovėjimo ir vaikš- čiojimo, bet ir kilnojimo sunkių daiktų; tai neap- einama ypatybė tos rūšies darbo ir perdaug atsi- liepanti į darbininkių ateitį, kad praleisti tai be atydzios. Medicinos autoritetai aiškiai mums nu- rodo pasekmes nuo nusistovėjimo ir persidirbimo jaunų mergaičių.

Patarnautojos ypatingai išstatomos gresiantin- jų dorai pavojun, nes jų darbo sąlygos išstato jas vyrų lankytojų atydon. Del šios tai priežas- ties Baltimorės komisija kovai su prostitucija ir patarė, kad tik senesnės ir daugiau patyrusios mo- teris būtų statomos prie to darbo. Norvegijoje da toliau einama, ten net įstatymais draudžiama užpildyti tas vietas merginomis, neturinčiomis tam tikro amžiaus.

Kad parodžius, jog šis rašinys nėra pasaka apie "geležinį vilką", pažiūrėkim ką sako statis- tika: daugiau negu 50 proc. merginų, kurios bu-

vo išklausinėtos, dirba viršaus 54 valandų į savaitę; 20 proc. dirba dvyliką valandų į dieną ir tik 4 proc. pradeda dirbti nuo dešimtos valandos ryte; tai ofisų darbininkės ir kitos profesionalės. Bet sulyginus su ta milžiniška skaitline, tai pastarųjų tik keletas. Vienas trečdalis jų neturi nei vienos dienos iš septynių poilsiu ir daugelis visai neturi laiko pietums pavalgyti. "Mes užkandame, kaip-nors dirbdamos",—atsakė mergaitė, kuomet užklausė, kada jos pavalgo.

Reikalavimas pigių, bemokslų darbininkių užpildomos Europos kaimietėmis. Sunkūs laukų darbai jų tėvynėj davė joms progą išsivystyti fiziškai, o tokios kaip tik ir pageidaujamos į restoranų virtuves. Bet neilgai ir jos bunta tinkančiomis. Už metų, kitų, jų spėkos pradeda išsismeti; stoka oro ir tas nuobodus monotoniškumas greitai pakeičia jų raudonus skruostus nublankusiais; tai pati mergina dar taip neseniai išrodė lyg kad sveikatos stovyla, o dabar jau panaši į ligonę.

Gyvendamos tarpe savųjų tos jaunos kaimietės, neturi progos persiimti Amerikos papročiais bei kultūriškesniu gyvenimu. Jų bemokslingumas padaro jas aukomis išnaudotojų. Darbo valandos ir mokesčiai, už kurią jos dirba, nėra užvydėtina nei vienai Amerikos mergaitei. Tulas sandymo agentas pasakė: "Mano telefonas skamba dieną ir naktį—visi nori Europos kaimiečių prie virtuvės darbo, nes tik jos gali išlaikyti tokias ilgas valandas". Visos pastangos jas suorganizuoti buvo veltui. Hotelių ir Restoranų Darbininkų Tarptautinio Susivienijimo sekretorius, kalbėdamas apie 1915 metų nepasisekimą, pasakė: "Šis jau buvo nepirmas mūsų stengimasis jas suorganizuoti. Mes jau stengėmės pirmiau tai padaryti; tai jau trečias iš eilės bandymas ir nei vienas iš jų nedavė geresnių pasekmių. Priežastis tame, kad ten dirba taip daug ateivių. Jos nenori susivienyti ir dirbti dėl savo labo. Vienintėlis budas jas išgelbėti nuo to baisaus išnaudojimo, tai įstatymų kelias".

Kalbant paie užmokestį, irgi matosi, kad joms neužmoka už tą taip sunkią darbo našą. Apart tarnagrašių (tips), 87 proc. patarnautojų gauna mažiau, negu devynis dolerius savaitinės algos; reiškia, mažiau, negu minimum algą, kurią pripažino ir buržuazinės komisijos, kaipo būtina reikalingą moterįs žmoniškam pragyvenimui šiame mieste. Prirokuojant tarnagrašius ir pridėtą "maistą" 31 proc. gauna mažesnes algas, negu reikalinga žmoniškam pragyvenimui. Tai

tokios sąlygos patarnautojų (waitress). Dabar pažiūrėkime kokiam "pertekliuj" gyvena virtuvės darbininkės, tos darbininkės, kurios jokių tarnagrašių negauna. Jų alga taip jau ubagiška, kad 28 proc. jų gauna mažiau, negu šešis dolerius savaitėje, o 75 proc. mažiau negu septynis.

Didžiama merginų, kurios buvo užklaustos, pasakė, kad joms labai nepatinka tarnagrašių (tips) sistema, nes tas padaro jų įplaukas labai nevienodas ir neužtikrintas. "Kartais aš surenkau apie dvyliką dolerių per savaitę, o kartais nieko; tai priguli nuo lankytojų malonės"—pasakė viena arbatnamio patarnautoja. Tarnagrašių sistema, apart neužtikrintos vilties padidimui savo įplaukų, turi da daug pavojingesnę ypatybę. Gerinimasis, stengimasis patikti vyrams-lankytojams, kad išmestų centą, kitą už patarnavimą, išstato jaunas, nepatyrusias mergaites į didžiausį jų dorai pavojų, o tokių jaunuolių juk tam darbe didžiama. Todel ir nedyvai, kad šimtai kas metas tampa suvyliojimo aukomis.

Restoranų darbininkių didžiama vienokiu ar kitokiu budu priverstos gyventi tarp šeimynų. Keletas iš jų gali šiaip-taip užsilaikyti sau atskirą, patogų kambarėlį, kur ji yra pati savęs šeimyninkė. Bet tai tik keletas, o kur sutelpa tie tukstantiniai mergaičių su taip mizernom algom? Vienas namų sargas (janitor) rytinės miesto dalies kartą taip pasakė: "Neseniai, aš žinau, ant trečios gatvės, dvidešimt-tris merginos "gyveno" dviejuose kambariuose. Jos pasidėdavo šienikus (mattresses) ant grindų ir taip miegodavo. Iš ryto gi sukraudavo juos viename kambaryje, o kitas buvo jų seklyčia (parlor). Didžiama jų buvo—virtuvių darbininkės." Čion jis suminėjo vieną gerai žinomą restoranų kompaniją.

Ačiu žemam kultūriniam stoviui, tos darbininkių armijos, samdytojai pastatė jas į tokias sąlygas, kurios sumušė visus rekordus. Jos gyvena—bet kaip! Žemos algos, ilgos darbo valandos, neturėjimas progos prisitaikyti prie naujų gyvenimo aplinkybių—tai viskas, ką gauna tos jaunos kaimietės, kurios atvažiavo Amerikon su vilčia geresnio gyvenimo, negu tas, kurį jos paliko savo tėvynėj.

Visi dabartiniai įstatymai papuošti gražiai skambančiomis frazėmis, kurie imasi sau už pareigą apginti moterį nuo industrialio išnaudojimo—restorano darbininkės jie nepaliečia. Jos negali legaliai pasiskusti ant viršžmogiško jų darbo ilgumo; įstatymai jų nepaiso. Laike šio tyrinėji-

mo tapo susekta neviena mergina dirbanti po 122 valandas per savaitę, reiškia 33 valandas viršaus, negu fabriko darbininkei įstatymais daleista dirbti į dvi savaites.

Restoranų darbas daug kuo panašus į darbą vaizbos srityje. Nuolatinis stovėjimas, vaikščiojimas ir nervų įtempimas reikalauja abiejuose užsiėmimuose. Apart to, restorano darbe reikalinga nešioti sunkius daiktus, kurie, ačiu darbininkių nesubrendimui, užkenkia netik joms, bet ir jų busiantiems kudikiams.

Nuodugnai apsvarsčius tuos visus dalykus, tas pasibaisėtinas sąlygas, kuriose tukstančiai žmogiškų ėsybių turi praleisti savo gyvenimo jaunas dienas, norisi paklausti mūsų ponų įsta-

tymdavėjų, ar šie visi faktai nenurodo ganėtinai į verkiantį reikalą sumažinti kaip-nors tą sunkią, tą nepakeliamą našą vargų?

Per pastangas radikaliskų žmonių ir draugijų 1917 metais bus įnešta bilius valstijos įstatymdavystėn, kad priskirti restoranų darbininkes prie vaizbos darbininkių, t. y., kad dabartinis įstatymas reguliuojantis fabriko ir vaizbos darbininkių darbo valandas, taip-pat veiktų ir ant restoranų darbininkių.

Ar jūs, kiekvienas ir kiekviena, padėsite prirengti visuomenės opiniją prie to klausimo, kas reikalinga, kad tas sumanymas taptų įstatymu?

Brooklyn, N. Y.

KRIKŠČIONIŲ PAŽIUROSĮ ŠEIMYNĄ

V. KAPSUKAS.

TURTINGŲJŲ ŠEIMYNŲ IRIMAS.

Pinigų ukis pirmiausia tarp jų įleidžia šaknis, delto ten pirmiausia ir pradeda irt šeimynos ryšiai. Ten jau seniai "meilė" už pinigus perkama ir parduodama, ten seniai didžiausias palaidumas viešpatauja. Paimsime karalių rumus, ponus didikus, stambiają buržuaziją—ten tankiausia visiškai iširę šeimynos santykiai. Tiek viena, tiek kita pusė visiškai laisvai gyvena, bet nesiiskiria, nes nuo to galėtų vienos ar kitos pusės turtas nukentėt. Šliubas jiems šiandien pasidaręs vien tik tuščia forma, kuri leidžia legale prostitucija užsiimti. Ištikrųjų, kas, jei ne prostitucija, jei viena ir kita pusė šiandien su vienu susieina, ryto su kitu, poryt da su kitu? jei juodu kruvoj laiko tik tam tikri išrokavimai? Ir nesakykit, kad tie ponai arba ponios—bedieviai, socialistai. Ne, jie didžiausi socialistų priešininkai ir tankiai karščiausi bažnyčios šalininkai, nes su bažnyčios pagalba lengviausia jiems laikyti žmones savo rankose. Ir nuo tokių anaipol nesišalina kunigai, nekeikia jų, neniekina. Nekeikia, negazdina pragro baisybėmis, nes tai yra jų bičiuliai.

DARBININKŲ ŠEIMYNŲ IRIMAS.

Da greičiau, kaip sodžiuų, įra šeimynos ryšiai mieste. Pinigų ukiui atsiradus greitai pradeda vieni turtėt, kiti biednėt. Beturčiai vis labiau pradeda eit į miestus, stot į fabrikus, dirbtuves. Ir

moters pradeda ten eit, dargi už jurių-marių sau laimės iėškotis.

Mieste ir vyras, ir moteriškė atsiranda kitokiose sąlygosei, negu buvo sodžiuų. Žmonės čia palaidžiau gyvena. Visokie smagumai už pinigus perkami ir parduodami. Tą visį mato, visi žino ir per pirštus žiuri. Pakliuvęs tokias apystovas tamsus sodietis tankiai pats nugrimsta miesto purvuose. Tas-pats atsitinka ir su moterimis. Senovės doros supratimas greitai išnyksta, naujo negali atsirasti—tam jie pertamsūs, ir tankiai prasideda visai palaidas gyvenimas, kits kito apgaudinėjimas. Tankiai moteris plakasi prie to, kas daugiau uždirba.. Tai prasidėjo, kuomet da nē šviesesnių moterų, nē bedievių, nē socialistų visai nebuvo.

Ypatingai tankiai atsitinka tai, kuomet vyras kitur iškeliauja, o pati lieka: dabartinis gyvenimas tankiai panašiai juodu perskiria. Reikia tuomet didelės meilės, didelio prisirišimo, kad jiedu vienas kitam tikri liktų. Vienos meilės čia jau nebeužtenka. O kaip tik tos meilės, to prisirišimo paprastai ir truksta. Taip atsitoline, paprastai jiedu kits kitą užmiršta; ir vyras veda gyvenimą, kaip jam patinka, bet paskui, sugrįžęs ir radęs moterį nebe taip, kaip paliko, visą kaltę ant jos verčia.

Vyro padėjimas yra geresnis, kadangi ne taip greitai buna matyt jo palaidumo pasekmės. Bet pasakykite, ranką ant širdies užsidėję, ar retai reikalaujate nuo moterų to, ko patįs anaipol ne-

pildote? Kas jums tokių teisių davė? Tiktai tas, kad jūs da nenustojote žiūrėję į moterį, kaipo į savo daiktą, savo vergę, kuri taip turi elgtis, kaip jums patinka; o kaip vyras elgiasi, tai esą jai ne galvoj!

Anapto! neginu aš čionai, kad tarp moterų palaidumo neatsiranda. Aš tik sakau, kad vyrai tankiai reikalauja nuo moterų to, ko patįs anaip-to! nepildo.

Čia aš nurodau tik vieną, antrą darbininkų šeimynų irimo priežastį jiems į miestus pradėjus keliauti. Plačiau ir nuodugniau apie tai toliau kalbėsime.

SKYRIMASI.

Mieste dargi tamsiosios moters daug savarankesnės pasidaro. Jos jau mato, kad gali ir kitaip būti, o ne tik amžinai vyrų jungą vilkti: jos gali sau darbo rasti fabrikuose, dirbtuvėse, sankrovose ir kitose vietose. Jos savarankesnės pasidaro ir savo valią įgyja. Jei vyras ją kankina, niekina, viską prageria, jei ji, gyvendama su juo, tik kančių ir žeminimų temato, jei jis susieina su kitomis, o vaikų ir pačios nežiuri, galų-gale ji išdrįsta su juo persiskirti.

Bet lygiai tokią-pat teisę turi ir vyras. Jei jis jokių būdu negali su pačia susitaikyti, jei ji per dienų dienas tik kremta ir kremta jį, kaip pie-lyčia pieluoja, kliudo jam visuomenės darbą dirbti, su kitais susieina, geriau persiskirti. Tas persiskyrimas darbininkų šeimynai lengvesnis, negu buržuazijos šeimynai, nes čia neriša juodu turtas.

Žinoma, tai nelengvas daiktas: didelė vidujinė kova ir didelė audra paprastai tokiam atsitikime reikia pergyventi ir vienai, ir kitai pusei. Tan-

kiausia jiedu riša vaikai. Bet ir į vaikus atsi-žiūrėjus, tankiai geriau buna persiskirti, negu daryti jie kasdieninio pragaro liudininkais. Tik reikia stengtis visa tai taip atlikti, kad nebutų skriaudos nė vienai, nė kitai pusei, ypatingai, kad vaikai nuo to nenukentėtų. Kur tik galima, reikia geruoju skirtis. Bet jeigu kartais kitokio kelio atsiskirt nėra, kaip tik bėgimo kelias, ką darysi,—reikia bėgti. Tik ir tuomet reikia žiūrėti, kad kits kito nenuskriaustų ir kad vaikai gatvėje nebutų pamesti.

Anaip-to! ne kiekviena moteriškė, persiskyrusi arba dargi pabėgusi nuo vyro, yra pasileidėlė; taip-pat ir ne kiekvienas vyras. Kartais tik persiskyrę ir gali pradėti jiedu žmoniškai gyventi.

Šeimynos ryšiams įrant, atsiranda ir tokių žmonių, kurie stengiasi pasinaudoti gera proga. Atsiranda visokių viliojimų, suvedžiojimų, pas kuriuos visiškai nėra meilės, o tik žemi patraukimai. Jie kartais gražiais žodžiais arba kokiomis dovanomis perkasi tam kartui moterų "meilę". Tai yra ne kas kita, kaip slaptoji prostitucija iš vienos ir kitos pusės. Jei tikrai jiedu mylisi, tai tegul atskirai susieina gyventi, tegul nieko neapgaudinėja. Viešas susijungimas, tam tikri raštai, žinoma, nesuteiks meilės, jei jos nebuvo. Bet tie raštai ("registeris") butinai reikalingi, kad pati ir vaikai galėtų tam tikrų teisių įgyti, kad juos negalėtų tėvas taip lengvai nuskriausti, gatvėje pamesti, kada jam "nusibos".

Kalbu čionai ypatingai apie moterų skriaudas, norint dabar jau kartais jos ir vyrus nuskriaudžia. Kalbu apie tai delto, kad moteriškė per daugelį šimtmečių buvo vyrų pavergta ir dabar da tankiausia tos vergijos liekanos ją slėgia.

I AMERIKAŲ ATVAŽIAVUS

M. Z. B.

(Tąsa)

Prabuvus šv. Juozapo prieglaudoj apie 3 dienas, matečka pranešė, kad jau dabar galėsiu važiuoti pas dėdę, pašaukė tą patį agentą, kuris buvo pirmiau atvedęs ir pridavė jam. Agentas nuvedė ant stoties ir pareikalavo dolerio. Panašiai elgėsi ir su kitais keliauninkais. Surinkęs dolerius, atnešė valgių. Paskui susėdome į garlaivį. Bevažiuojant garlaiviui, priėjo prie manęs agentas ir liepė paskui jį eiti, nes reikia tikieta perti-

krinti. Įsivedė į kokį tai kambarį, išsitraukė iš kišenius pluoštą pinigų ir užklausė lenkiškai, ar aš noriu gauti tuos pinigus? Vėliaus pradėjo kibti su nemoraliais mieriiais. Kada aš pradėjau bjaurėtis ir protestuoti, reikalaujama tuojaus išleisti mane iš to kambario, agentas pradėjo mane gaudinti, buk jis dabar turįs ant manęs pilną valią ir galįs taip elgtis, kaip tik jam patinka.

Kada pamatė, kad aš galiu triukšmą sukelti,

tuomet nenoromis vėl atvedė į ten, iš kur buvo pašaukęs. Matomai mane palikęs, nuėjo kitos jieškoti.

Tai matot, kaip elgiasi tie mūsų "moralistai", kurie visuomet šaukia, buk į šią šalį atvažiuoja ištvirkusios merginos. Čia man prisimena mergina, kuri iš Europos sykiu su manim atvažiavo ir tiems ponams pasirodė jau neščia, tai ją tuojaus atgal sugražino.

Kada aš pribuvau į Scrantoną, buvo labai dailus rytas. Išlipau iš traukinio ir rankoj laikydama antrašą, ėmiau dairytis, ar nepamatysiu kur-nors policmaną, kad pasiklausus, kur galiu surasti savo dėdę. Nespėjau apsidairyti, kaip prie manęs pribėgo du vyru, ištraukė iš rankų antrašą ir tarpe savęs ėmė bartis, nes abudu norėjo mane vesti pas dėdę. Pagalios jiedu persiskyrė, vienas pasiliko su antrašu, paėmė mane ir da vieną moterį, pasodino į vežimą, kuriuo anglis vežioja ir pradėjo vežti gatvėmis. Ilgą laiką trunkėmės gatvėmis. Nors mes su ta moteria vartojome skirtingas kalbas, vienok susikalbėjome ir da kaip viena, taip ir kita pasigyrėme, kad važiuojame pas turtingus žmones,—aš pas dėdę, o ji pas vyrą. Kada vežėjas privažiavo prie kokios tai aplūžusios stubelės ir pasakė, kad čia mano sąkeleivės gyvena vyras, tuomet jau supratau, koks gali būti jo turtas ir kokią laimę turės ta moteris, kuri važiuodama didžiavosi, kad jos vyras esąs labai turtingas. Darbar jau nekantriai pradėjau laukti, kuomet mane vežėjas priveš prie dėdės "palocių", nes aš taip pat kitiems sakiau, kad jis turi net du nuosavu namu.

Neilgai trukus privažiavome menkos vertės stubelės ir vežėjas pasakė, kad čia yra ta vieta, į kurią aš važiuoju. Išsyk nenorėjau tikėti, kad mano dėdė, kurį aš skaičiau tirtuoliu, galėtų tokioj prastoj stubelėj gyventi. Pagalios išbėgo iš tos stubos mergaitės ir pradėjo šaukti: "Kas čia darbar pas mus atvažiavo"?!

Aš pribėgau prie jų ir klausiu, kur čia gyvena toks ir toks. Jos irgi atsakė, kad čia pat. Tuomet jau visos mano svajonės išnyko iš galvos ir supratau kokia laimė manęs laukia. O juk aš maniau, kad atvažiavus Amerikon busiu ponia, gyvenisiu gražiuose palociuose, nieko nedirbsiu, dailiai pasirėdysiu ir skaniai valgysiu.

Įėjus į dėdės kambarius pamačiau, kaip čia žmonės skurdžiai gyvena ir pradėjau nerimauti. O čia dar ėmė pasakoti, kad merginoms sunku darbą gauti, mažai uždirba, ir turi baisiai sunkiai dirbti. Norėjau tuojaus vėl grįžti į New Yorką ir eiti į šv. Juozapo prieglaudą namus, kad gaus kokį nors darbą.

Dėdienė, pamačius mane nusiminusią, pasiūlė man valgyti ir patarė eiti prigulti, pakol dėdė su vaikais pareis iš darbo. Aš nuo valgio atsiskaičiau ir nuėjau gulti. Vos spėjau užmigti, kaip mane pradėjo kankinti vosokie sapnai, mačiau visokias baidyklas, kurios tykojo praryti.

Man begulint, išgirdau balsą: "Kelkis, jau ir dėdė parėjo". Atsikėliau, ogi žiuriu, stovi senis su dviem vaikais; visų trijų tik akys blizga. Ir nusigandau ir nustebau pamačius savo dėdę visą suodina, murzina ir da šlubą. Dėdė irgi pastebėjo, kad aš nepaprastai į jį žiuriu ir tarė:

—Tau labai nuostabu, kad mes tokie suodini? Mat, čia anglių kasyklos, kitaip negalima. Bet niekis, nusiprausime ir tuomet visiškai kitaip išrodysime. O tu, motin, eik ir atnešk alaus, nes reikia viešnią pavaišinti ir pripratinti prie alaus; čia visos merginos geria, o antra, kada neatsisakys išgerti, tuomet ir vaikinai geriau mylės.

Dėdienė paėmė uzboną, padavė mergaitei, įdavė pinigų ir pasakė, kad ji pareikalautų pilną pripilti, nes viešnia esanti. Vyrams gi liepė greičiau praustis, kad atneštas alus nenusistovėtų ir nepagestų.

Vienas vaikų atsiliepė, kad valgyti nori. Motina liepė greičiau praustis, nes šolderis jau esąs išvirtas ir galima bus valgyti.

Praslinkus penkiolikai minučių, jau prasidėjo balius—tai buvo mano antrosios krikštynos, nes lietuvišką vardą tuojaus išvertė į anglišką ir dar vieną magaryčioms pridėjo, — tai "grinorka". Nors tas vardas man nelabai patiko ir bandžiau protestuoti, bet jie paaiškino, kad kitaip negalima esą apsieiti, nes čia visas naujai pribunčias merginas tokiais vardais vadiną. Ką darysi, turėjau sutikti, ypatingai pamačiau, kad jiems tas mano vardas labai patinka, ypatingai dėdei, nes jis kiekvieną stiklą iškeldamas į viršų šaukė: "už grinorkos sveikatą"!

(Toliau bus)

ŽODIS Į TAVE, DRAUGĖ

Man prisimena laiškas draugių škotiečių, kuris buvo prisiųstas L. M. P. S. 1-mam suvažiavimui (tilpo "Mot. Bal." N 2). Ten jos guodžiasi savo skaudžiu likimu. Ypatingai prisimena jų pasakymas, kad "Karės stovis blogiau ir blogiau ant mūsų atsiliepia. Vyrai gaudomi ant gatvių ir priverčiami stot į kariuomenę. Daug jų ketina nusizudyti pirmiau, negu kad eit užmušt tokiu-apat darbininkus, kaip kad jie patįs". Pabaigoj laiško jos sako: "Mes nenuleisime rankų". Vadinasi, jos nenupuola dvasioj.

Mes, draugės, amerikietės, skaitydamos tą laišką, nei nesvajojome, kad praslinkus keliems mėnesiams, tas, kas dėjosi Škotijoje ir, abelnai, Europoj, galėtų atsikartot Amerikoj. Mes negalėjome įsivaizdinti, kad busime įtrauktos į šią baisią skerdyne, kad mūsų draugai vyrai būtų siunčiami į karės frontą palikt gyvastį Francijos tranšėjose ir kad konskripcija būtų įvesta.

Bet tai dar ne viskas. New Yorko valstijoje ir moterįs turi užsiregistruoti ir buti prisirengusios užimti tokias vietas, kokias valdžia joms paskirs. Moterų registracija buvo labiau suvaržyta, negu vyrų. Vyrai galėjo atsakyt į klausimą ar jie nori kariauti, bet moterims tas klausimas buvo panaikintas.

Gubernatorius Forbes, senatorius Mass. valstijos, kalbėdamas Bostone, pasakė, kad jis stovėšias už tai, idant įvesti įstatymą, priverčiantį kiekvieną moterį ir merginą pastot karės nuotaka, tai yra, kiekvienas kareivis, išvažiuodamas į karės frontą, butinai turėtų palikt nesčia moterį.

Tik pagalvokit, draugės. Nežiurint, kad jau mūsų kapitalistai nutuko nuo kraujo ir ašarų Europos darbininkų, tačiau šiandien jie yra surengę tą puotą ir Amerikos darbininkams ir darbininkams. Vyrai darbininkai važiuos į karės frontą, o jų moteris gamins jiems amuniciją, su kurios pagalba užmuš vienas kitą. Reiškia, moteris, lygiai su vyrais, atliks tą patį darbą.

Draugės, mes negalime sudėję rankas sėdėti ir tylėti, turime netik žodžiu priešintis prieš tokį carizmą, bet ir veikimu. Neteksime daug vyrų veikėjų, kurie dirba del žmonijos geresnės ateities. Tą darbą, kuris yra dirbamas del panaikinimo šio bjauraus surėdymo, mes, moteris, motinos ir auklėtojos draugijos, turime varyt pir-

myn. Mes turime prisidėti prie sustabdymo tų kraujo ir ašarų upelių, kuriems pabaigos dar nesimato. Mes turime prisidėt prie užtildymo kanuolių balso ant visados visame pasaulyj.

Kad padaryt tai, mes turime stot į eiles tų darbininkų ir darbininkų, kurie kovoja delei labo visos žmonijos. Eit tuo keliu, kuris veda prie socializmo, prie panaikinimo visų skriaudų ir blogumų.

Mes, lietuviš moteris, apart Lietuvių Socialistų Sąjungos, turime ir moterų organizaciją, kuri eina tuo keliu,—tai yra, Lietuvių Moterų Progressyvi Susivienijimą. Ta organizacija jau kelintas metas, kaip veda moteris prie šviesos ir susipratimo ir šiais metais yra užsibriežus veikt daugiau, negu kad kada veikė.

Kad paskleisti teisybės žodį tarpe Amerikos lietuvių moterų, kad jas sujudinti, ir paraginti, kad supažindyt visas moteris su siekais Lietuvių Moterų Progressyvio Susivienijimo yra rengiama L. M. P. S. agitacijos savaitė, kuri prasidės spalį 7 d. ir trauksis iki spalį 14 d. Per tą savaitę kiekviena L. M. P. S. kuopa turėtų kiekvieną vakarą surengti ką-nors, ypatingai prakalbas ir paskaitas. Toj savaitėj kiekviena kuopa turėtų daugiau "Moterų Balso" išplatint ir knygų parduot, negu kad paprastai. Per tą savaitę L. M. P. S. turėtų trigubai padidėt. Kiekviena L. M. P. S. narė turėtų užsibriežti ką-nors veikt.

Ten, kur nėra kuopų, draugės turėtų pasistengt sutvert kuopą. Jeigu reiks informacijų, kreipkitės pas mane.

Iki šiam laikui jau keletas moterų kalbėtojų pasizadėjo per visą savaitę kas vakarą pasakyt po prakalbą. Sekančiame "Moterų Balse" paskelbsiu visas kalbėtojas, kurios apsiims kalbėt.

Draugės išanksto apsvarstykite, ką veiksite tą savaitę. Prisirengkite gerai ir nelaukite paskutinės valandos. Pasisekimas tos savaitės priklausys nuo mūsų pačių. Taigi, draugės, visos į darbą. Išanksto užsisakykite kuodaugiausia "Moterų Balso" pavienių numerių, ir prenumeratu kvitų del užrašinėjimo. Padarykite taip, kad neliktų nei viena moteris nesupažindinta su L. M. P. S. siekais. Švieskimės ir dirbkime delei geresnės žmonijos ateities.

Su Jumis

Zuzana M. Puišiuė.

Kultura ir Moteris

Mūsų dienų karta pradėjo daugiau žiūrėti į ateinantį rytojų ir pradėjo stipriau kovoti su aplinkybėmis, kurios nemielaširdingai slėgia mus. Kaip vyrai, taip ir mūsų geltonplaukės ir juodplaukės moters jau nenori atsilikti ir ilgiaus ver-gauti. Šiandieną moteriškė pradėjo jau neatlaidžiai rišti tą nežinystės klausimą, kodėl moteriškė neturi lygių su vyrais teisių, ir delko taip yra.

Moteriškė daugelyje vietų yra valdininkė ukio, valdininkė šeimyniškos nuosavybės, mokanti valstybei paskirtus mokesčius ir pildanti viso-

kius valstybės nutarimus taip, kaip ir vyras.

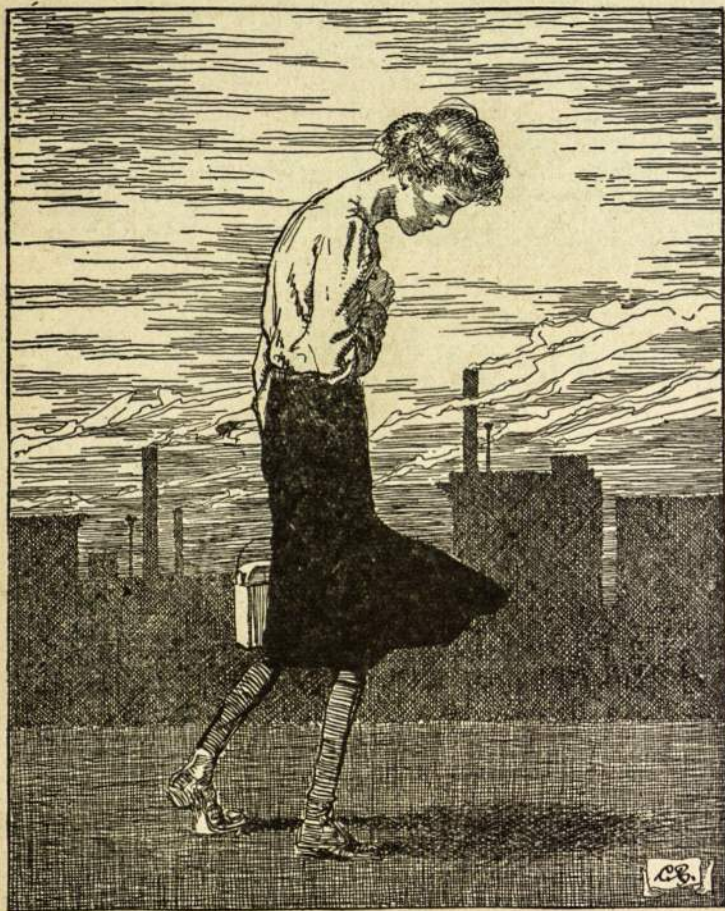
Pažvelgkime į "apgynimą tėvynės", arba tikriaus sakant į užpuolimą ant kitų "tėvynės"; tas viskas vedama del praplatinimo rubežių ir atidarymo naujų rinkų, kurių reikia mažai saujelei kapitalistų. Ypatingai už tą moteriškė skaudžiai užmoka. Kapitalistų klesa jai prirengė tą karčiausią taurę gerti. O kiek nemalonumo čia ir širdies skausmų, vienok moteris užmoka už tą visą dargi sunaus gyvastim!

Dabartinis karas, kapitalistų godumo žiedas, kur viską griaua ir ardo. Atsuktas civilizacijos ratas atgal ir baisiai užmokėta už tai žmonių gy-

vastim. O tą viską kaip tik moteris turi skaudžiausia kentėti. Motina gailestingai verkia, kad karas nuskynė tą rožę, kuri arčiausia širdies žydėjo—sūnų. Auganti nekalta mergelė, kuri žadėjo savo pirmą meilę, arba tą aniolą, kurį sparnais dengė jo jausminga širdis, kur ji vienijosi mintimis ir jausmais, — jį nuo jos išplėšė karo baisenybė, liko jis militarizmo altoriaus auka.

Moteriškė iškentėjo ilgiausius skurdo amžius, ir visą tą nešdama jau pamatė kas ardo šeimynišką gyvenimą ir iš ko kyla visas skurdas, kas griaua garbingą kultūrą ir pildo legališką žmogžudystę? Moteriškė reikalauja savo teisių valdyme ir kėlime kultūros. Štai pavyzdys: viena moteriškė yra Jungt Vals-tijų valdyboj (įstatymdavystėj); ji atidavė savo balsą prieš karę.

Kada moteris gaus lygybę,— sugrius tie altoriai, ant kurių žusta žmonija. Laikas jums, moters, susivienyti ir stoti į kovą su amžinu jūsų priešu; stokite sykiu su proletariatu, kuris visam pasaulyj veda neatlaidžią kovą už lygybę ir meilę.

Amunicijos darbininkė.

P. A. Jatulevičius.

Ir Amerikai įsivėlus pasaulinės karės sukuryj, daug jaunų vyrų šoko ženyti. Bandoma, mat, išsisukt nuo armijos, pasislepiant už moterų sijono.

Pirmiau jūs visai nebepaisėte moterų, o dabar, bėdai prisiėjus, gatavi, kad ir už jų sijono pasislėpti!

APŽVALGA

AR TIK NEPASITYČIOJIMAS.

Leidžiamas prie "Tėvynės" moterų ir vaikų laikraštis N 25 deda straipsnį apie Rusijos Revoliucijos pirmtakunes.

Tamsioji Naktis, straipsnelio autorė, su pagarba mini vardus Katerinos Breškovskienės, Sofijos Perovskaitės, Vieros Figner ir Vieros Zasulič. Tai "skaisčios gėlės vainike"—sako "Tėvynės" rąšėja.

Keista; begalo keista skaityt tą straipsnį "Tėvynės" špaltose. Ką gi bendro turi "Tėvynės" rašėjai su revoliucijos kovotojom, su tom garbiom moterim, kurios nepaisant didžiausių persekiojimų niekuomet nepasitraukė iš socialistų partijų eilių.

Juk "Tėvynė" niekuomet gero žodžio netaria už Socialistų Partiją ir už revoliuciją. Juk ji visai nesirūpina, kad lietuvės moteris eitų rusų revoliucionierių pėdomis. Ji ne ragina prie kovos su kapitalizmu ir tyronais. Ji, "Tėvynė" skelbia vergišką paklusnumą valdžiai (čia, Amerikoje). Ji draudžia žmones nuo protestų prieš karę!

Tiktai veidmainiaudama, "Tėvynė" gali rašyt pagyrimus revoliucijos veikėjom, su kuriom ji nieko bendro niekuomet neturėjo.

Kas nori sekti pėdomis Rusijos moterų revoliucionierių,—tegul rašosi prie Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo, vienintėlės tikrai pažangios ir revoliucioniškos lietuvių moterų organizacijos.

L. P.

NEW YORKO VALSTIJOS MOTERIS IR MILITARINĖ REGISTRACIJA.

New Yorko valstijoje visos moteris nuo 16 iki 50 metų amžiaus priverstos buvo užsiregistruoti. Prieš registraciją ir laike registracijos daugelis jų priešinosi ir nenorėjo registruotis. Ypatinai daugelis reikalavo, kad registracijos blankose būtų įdėtas klausimas, ar moteris pritaria kare. Iš tos priežasties New Yorke buvo surengta moterų demonstracija, laike kurios įvyko su policija susirėmimų. Tulos moterų organizacijos buvo nutarusios visiškai nesiregistruoti. Mat, kapitalistės moteris šaukė ir šaukia, buk moteris pritaria karei. Vienok valdžia kaip tik ir neįdėjo į registracijos blanką klausimo, ar moteris pritaria karei. Veikiausia suprato, kad mažai tokių rasis, kurios pritaras kapitalistių šaukimams.

BIJOSI, KAD NEPAIMTŲ ORGANŲ.

Kiekvienas laikraštis stengiasi daugiau gauti prenumeratorių, veržiasi į įvairias draugijas organuoti ir tt. Tuo tarpu "Moterų Dirva" elgiasi kaip tik atbulai. "M. D." N 7 skaitome:

"Kitas-gi klausimas. Kas norima padaryti su M. S-gos organu "M. Dirva"? Kad moterims reikia apšviestos, tai niekas negali to užginčyti, bet kas-zin kodel SLRKA. savo nariams nežada kitą kokį "Garso" priedą; o tik "Moterų Dirva"? Ar-gi moteris tik "Moterų Dirvą" tegali skaityti? Tiesa susivienijimui anot "Darbininko" butų reklama, bet ką-gi Sąjunga iš to turėtų? O-gi Sąjungai butų didžiausias smugis! Ne tik ką mažiau prisirašytų prie Sąjungos, bet ir tų pačių daug ne-tektumem".

Vadinasi, jeigu SLRKA. moterims bus paskirta "Moterų Dirva", tuomet L. R. K. Moterų Sąjungai didžiausias smugis. Nejaugi tokia "Moterų Dirva" nelaiminga, jeigu ją moteris skaitys, tai ir Sąjungą nupuldys? Jeigu jau taip, tai visgi prasti apsiरेiškimai...

LYGIŲ TEISIŲ NAMAS.

Maskvoje jau sumanyta įkurti taip vadinamas lygių teisių namas vardan Rusijos revoliucijos močiutės Breškovskienės. Suprantama, tą namą įsteigti sumanė ne valdžia, ne tautininkai ne sufragistės, kurios jau dabar rengiasi keliauti į tranšėjas, bet paprasti kareiviai. N. pulko oficieris atėjo su keliais kareiviais į miesto valdybą ir įteikė 70 rublių ir 70 kapeikų, ir 14 sidabrinių ir bronzinių medalių, kuriuos paaukojo kareiviai ir prašė atidengti fondą įkurimui lygių teisių namo varde Breškovskienės.

LENKIŲ MOTERŲ SUVAŽIAVIMAS.

Pastaruoju laiku Kijeve (Rusijoje) buvo suvažiavimas lenkių moterų, į kurį pribuvo virš 400 delegacijų nuo įvairių moterų organizacijų. Apart svarstymo, auklėjimo, apšviestos ir motinų apsaugos klausimų, suvažiavimas išnešė rezoliuciją, kurioje pasakyta, kad tikisi susilaukti laisvoj Lenkijoje lygių su vyrais teisių.

Kada buna Amerikos moterų draugijų suvažiavimai, tai ten pirmoj vietoj statoma kova su vyrais, kad nuo jų išgavus lygias teises. Rusijos gi moteris pirmoj vietoj stato kudikių auklėjimą, apšvietą ir motinų apsaugą, o jau paskui kalba apie lygias su vyrais teises.

VISUR UŽTENKA PATRIOČIŲ.

Pirmiau tik Anglijos sufragistės pasirodė "karingomis" ir buvo pradėjusios organizuoti savo pulkus, kad pasiuntus į frontą; paskui jas pasekė ir francuzės. Apie tuos jų suorganizuotus pulkus nieko negirdėti, veikiausia persigando žiurkių ir nepasiekė tranšėjų. Dabar jau Rusijos moteris subruzdavo organizuoti savo pulkus ir siųsti į tranšėjas. Apart to, jos dar įsteigė prie generallio štabo tam tikrą komisiją, kuri rūpinsis mobilizuoti visas moteris del atlikimo įvairių darbų, surištų su karės palaikymu. Prie tokių darbų priskaitoma ir laukų, todėl manoma valstietes, dirbančias laukų darbus, paliuosuoti nuo mobilizacijos.

MOTERIS IR NAMIE BUDAMOS GALI PAGELBĖTI KAREI.

Suv. Valstijų žemdirbystės sekretorius išleido į moteris atsišaukimą, kuriame sako, kad jos ir namie budamos, gali pagelbėti kareiviams. Dabar, girdi, kritiškas momentas, visur maisto truksta, todėl moteris privalo būti taupiomis, neiekvoti bereikalingai maisto, visko mažiau pirkti ir tokiu būdu padarys ekonomiją, moteris savo taupumu išmaitins kareivius, kurie bus fronte.

Geras patarimas, bet kasžin, kad tą poną, kuris supranta taupumą, pasodintume su šeimyna ir lieptume su dešimčia dolerių prasimaitinti savaitę, ar tik jis nespjautų ant viso to taupumo ir nepradėtų šaukti, kad badu stipma?

Kapitalistai visuomet moka darbininkams duoti visokius patarimus, bet patįs tų patarimų nepildo.

IR VIENUOLĖS PRABILO.

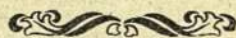
Kada Rusijos caras tapo nuverstas nuo sosto, tai ir vienuolės prabilo. Ekaterinoslave Darbininkų ir Kareivių Atstovų Tarybos Pild. Komitetui buvo pranešta, kad vietinio vienuolyno vienuolės veda juodašimtišką agitaciją prieš dabartinę valdžią.

Kada Pild. Komitetas užklausė vienuolyno perdėtinės, ar tas teisybė, kad vienuolės varo juodašimtišką agitaciją, tuomet jos atsiuntė paaiškinimą, kad jų vienuolyne niekad nebuvo ir nėra varoma jokia politiška agitacija. Apart kitko jos sako:

"Prie senosios tvarkos mes vienuolyne buvome atsidavę vien tik maldai ir nuraminimui savo

sielos. Bet caro tarnai netoli mūsų vienuolyno visuomet kardavo kovotojus už laisvę ir jų kunus palikdavo nepalaidoje. Mes turėdamos krikščioniškus jausmus, eidavome iš vienuolyno, vaikydavome šunis, kurie draskydavo nužudytų kovotojų kunus, užkasdavome juos į žemes ir jų kapą papuošdavome gėlėmis. Kąda mes jų kunus laidodavome, kazokai mus nagaikomis plakdavo, neduodami pildyti krikščionišką darbą".

Ir taip kalba vienuolės, kurios visuomet guldavo galvas už caro valdžią. O ką sako mūsų moteris katalikės? Moterų katalikių organas "M. Dirva" veik nei neužsimena apie Rusijos revoliuciją.

PIPIRAI

Jeigu vyrai būtų nesivadavę savo—atsiprašau—kvailu įsitikinimu, butent: "moterų vieta tik prie pečiaus ir puodų"; jeigu vyrai būtų leidę moterims lavintis, ir jeigu vyrai būtų laikę moteris kaip savo laisvas moteris, o ne "verges-bobas",—beabejo, kad jų "išmintingos-vyriškos kinkos" nedrebėtų taip, kaip šiandien dreba,—kada jiems reikia armijon stoti.

Moteris, savo kur-kas prakilnesne meile ir humanišku linkui visos žmonijos, be abejo, kad būtų nedaleidę šalių valdžias prie taip pasibaisėtinos skerdynės,

* * *

Niekas, manding, taip gerai nepažįsta vyrų veidmainybės, kaip moteris. Jos begalo daug nukentčia nuo vyrų veidmainiavimų; jos tad ir yra visad prisirengusios apginti.

Suv. Valst. prezidentas p. Wilsonas tapo išrinktas prezidentu antrai tarnystei pasidėkojant jo sumanumu veidmainiauti. Jis pirm išrinkimo prezidentu pasirodė didžiausiu taikos mylėtoju, o po rinkimų—aršiausiu karės užtarėju. Jis padarė tai, ką daugumas vyrų padaro: vienaip sako ir žada, o visai kitaip daro.

Tačiaus moteris, žinodamos vyrus, kaip atkaklius veidmainius, jeigu tik būtų turėję tiesas balsavimo, tai, be abejo, būtų taip lengvai nepatikėję Wilsonui, kaip kad patikėjo jam vyrai, ir būtų neišrinkę jo prezidentu. Ir, tokiu būdu, Amerikos jauniems vyrams nebūtų reikėję dalyvauti baisiausioj pasaulio žmonių žudynėj.

Nenorit eit karėn, vyručiai! Taip?

Well, ką pasėjot, tą ir pjaukit. Birzietė.

KORESPONDENCIJOS

SPRINGFIELD, ILL.

Daug mes rengiame, bet mažai veikiame. Kada mes sumanėme sutvert L. M. P. S. kuopą, visur radome daug pritarėjų, kaip iš vyrų, taip ir iš moterų pusės. Mes sau persistatėme, kad tą ir tą mėnesį parengsime prakalbas, kitą—prelekcijas ir darbas eis gerai. Viskas aptarta, viskas nuspręsta, tik reikia dirbt. Bet praeina mėnuo ir daugiau, o draugės kaip tyli, taip tyli; atrodo, tartum nieko nežinančios. Klada užklausi kodėl mes taip apleidomė savo darbą, kodėl nepildome nutarimų, tai tulos draugių atsako: "Tai ką čia dabar pradėsi veikti, parengsi balių, ar ką kitą, tuomet vyrai iš mūsų ims juoktis..."

Jeigu mes parengsime balių, tuomet vyrai iš mūsų juoksis, bus gėda, bet kada saliuininkas parengia kokį-nors balių, tai mes visos bėgame ten ir nejauciame jokios gėdos. Vyrai taipgi nesijuokia. Ar tai ne keistas apsišėikimas?

Jeigu ir atsiras tokių vyrų, kuris juoksis iš mūsų veikimo, tai visgi mes neprivalome į tai atkreipti jokios atydzios. Mes turime suprasti, kad susipratę, apsišvietę vyrai nesijuoks, o jeigu juoksis tie, kurie rupinasi, kad karčiamninkai nesubankrutytų, lai jie juokiasi, mums su tokiais vyrais nepakeliui.

Jeigu mes norime apsišviesti, jeigu mes norime pagerinti savo buvį, tuomet privalome nesigėdinti, bet visos veikti, kiek tik išgalimė. M. L.

ROSELAND, ILL.

"M. B." N 6 M. Bacevičius užsipuola ant manęs, buk aš užgavus L. M. D. Aidą, priskaitydama prie dušių ganytojo bernų. Toliaus ir pats pripažįsta, kad ten Aidas nebuves įvardytas, o tik aidietis. Bacevičius sako, kad Aidas, kurio aš neapkaltinau, nebuves priešingas L. M. P. S. 25 kuopai ir iš veikimo parodo kruvą gerų darbų. Pabaigoj gi pasako, kad net protestavo prieš kuopos veikimą, nes neteko 4 chorisčių. Taip, Aidas del "siksteto" neteko keturių, o del protesto—dešimties. Tik nesuprantu, kaip Aidas galėjo netekti keturiu chorisčių, kuomet prie "siksteto" dainavo tik trjės?

Bacevičius užtikrina, kad Aidas kuopai nekenkė ir nekenks. Taip, Aidas nekenkė, bet už tai aidiečiai kenkė, nes prie Aido priklauso visokių pažvalgų žmonių. Aidas davė svetainę sutverti

kuopą, bet ar nebuvo iš aidiečių tokių, kurie agitavo kad neduoti? Jie prirodinėjo, kad ir kuopos nereikia.

Primetama, kodėl kuopa nesuteikė "sikstetui" savo vardo. Dalykas buvo štai kame: "sikstetas" buvo kuopos ir mokinosi porą dainelių, kad rengiamame kuopos vakare sudainuoti. Merginos pačios mokėjo ir už lekcijas. Bet štai kuopa nutaria užkviesti ir Aido moterų chorą ir gauna atsakymą, jeigu "sikstetas" dainuos, tai moterų Aido choras neis, o jeigu nedainuos, tai eis uždyką ir kuopa turės tik mokytojui atlyginti. Kuopa nutarė savo "sikstetą" palikti ramybėj, o Aido moterų chorą užkviesti. Tokiu budu "siksteto" narės labai įsižeidė ir kitur dainuodamos napadavė, kad jų "sikstetas" L. M. P. S. kuopos.

Tuo tarpu aidietės visokiais žodžiais pravardžiaavo ir pravardžiuoja tas, kurios priklauso prie "siksteto".

Jeigu Aidiui butų kenkęs "sikstetas", tai valdyba apie tai butų pranešus kuopai, bet dabar valdyba į "sikstetą" neatkreipė jokios atydzios, o užsi-puldinėjo atskiros Aido narės.

Lai aidiečiai vengia ypatingų, tuomet nebus ir užsi-puldinėjimų.

Mitingus lankiusi.

Nuo red.—Susimildamos draugės rašykite trumpesnes polemikas, nes laikraštj mes vietos labai mažai turime ir prisieina daug trumpinti.

MUSKEGON, MICH.

Šis miestas turi apie 40 tukstančių moterų ir apgyventas įvairiomis tautomis. Rاندasi LSS. 246 ir L. D. L. D. 83 kuopos, kurios tankiai surengia įvairias pramogas. Yra kaletas progresyvių moterų, kurios priklauso prie LSS. 246 kp. ir sykiu su vyrais veikia. Merginos, kurios dirba dirbtuvėse, gauna tik po \$1.50 į dieną. V. V. Vasys.

NORWOOD, MASS.

Liepos 7 d. L. M. P. S. kuopa statė scenoje veikalą "Karės Nuotakos". Nors veikalas neilgas, bet labai liudnas. Aktoriai savo užduotis atliko vidutiniškai, nors buvo keletas ir trukumų. Tarpais buvo deklamacijos. Deklamavo Babilūtė ir Parkelas. Toliaus sekė lietuviški šokiai iki vėlybai nakčiai. Kaip girdėjau, kuopai liks ir pelno keli doleriai.

M. Manelis.

FITCHBURG, MASS.

Liepos 8 d. buvo didelis piknikas L. M. P. S. 34 kuopos. Kalbėjo drg. Z. Puišiuotė iš Worcester, Mass. apie moterų vargus ir jų ateitį. Kalbėtoja savo užduotį atliko labai gerai ir publika likosi pilnai užganėdinta. Prie kuopos prisirašė 4 naujos narės.

Buvo skiriamos dovanos—"Moterų Balsas" ir knyga "Kudikių Priežiūra". "M. B." laimėjo M. J. Povilaitis, o knyga—O. K. Klazinevičiūtė. Buvo ir kitokių pamarginimų. Viskas labai puikiai pavyko. Linkėtina draugėms ir ant toliaus darbuotis.

Lietuvaitė.

IŠ BROOKLYNO MOTERŲ VEIKIMO.

Pastaruoju laiku mūsų moteris subruzd smarkiau organizuotis. Šale Lietuvaiečių Unijos ir L. M. P. S. 1 kp., susiorganizavo Gaspadinių Sąjunga, kurios tikslas bus organizuoti gospadinės kovai prieš maisto brangumą. Iškarto susirašė 47 narės; dabar, rodos, jau randasi apie 80 narių ir jau buvo surengę vienas ant gatvės prakalbas agitacijos tikslams. Abelnai, pas moteris didelis upas pakilęs prieš maisto brangumą ir karę. Jeigu mūsų gospadinės mokės savo spėkas išnaudoti, tai galima iš jų veikimo daug ko tikėtis. **Moteris.**

AKRON, OHIO.

L. M. P. S. 41 kuopos turėjo įvykti piknikas liepos 15 d. Bet dėl kai kurių narių nerangumo neįvyko. Dalykas tame, kad N. M. apsiėmė atspaudinti plakatus, pasamdyti muzikantus, ir viso to neatliko į paskirtą laiką. Paklausus jos, kodėl taip atsitiko, ji nusišypsojus atsakė: "Ar aš mulas, kad ant manęs visą darbą sudėjot". Tokiu būdu kuopa turės nuostolių, nes rankpinigiai žus įduoti už pikniko vietą. Sarmata dėl tokio nerangumo!

Giros Duktė.

Šeimyninkų Skyrius

ČIELOS ŽEMUOGĖS CUKRUJE.

Ant kiekvieno svoro uogų, reikia imti svarą cukraus. Uogas reikia nuvalyt, perpilt vandeniu ir nudžiovint sausiai. Cukrų reikia užkaisti su kvorta vandens ir labai tyrą puodą, tik nepaliovotą (paliavotas kartais gali išsprogti). Ant lengvos ugnies virinti pakol paliks tyras sirupas.

Paskui nukelt, sudėt uogas ir pastatyt. Ant rytojaus reikia vėl užvirint. Kitą dieną ir vėl tą patį atkartot. Dabar kaip atšals, reikia palengva išgriebti uogas ir dėt į saugiai uždaromus indus, o sirupą užvirinti ir užpilt ant uogų. Indus saugiai uždaryt ir pastatyt šaltoje vietoje.

AGRASTAI.

1 svarą uogų, pusę svoro cukraus, truputį citrinos ir cinamonų. Uogos reikia nuvalyt, sutrynus pertrėkšt per rėtį ir sudėjus viską virint, pakol pasidarys tiršta. Paskui sudėt į stiklines ir dručiai uždaryt.

VYŠNIOS.

Vieną svarą iškaulinėtų uogų, pusantro svoro cukraus. Užpilti ant uogų biskį cukraus ir pastatyti per 12 valandų. Potam sudėti į išlikusio cukraus sirupą ir virti 10 minutų. Nukėlus atvėsinti ir vėl virti 10 min. Ir dar kartą taip atkartojus, sudėti į stiklines ir saugiai uždaryti.

RAUDONOS SERBENTOS (CURRANT)

Ant svoro uogų, svarą cukraus. Uogas reikia tarpe rankų sutrinti, persunkti per čystą drobę, supilti į drobinį maišelį ir pakabinti iki sekančiais dienai, kad palengva viskas išvarvėtų. Ant rytojaus palengva, kad nesudrumsti, nupilti į kitą puodą, sudėt cukrų ir povaliai maišyt mediniu šaukštu, virinant 25 minutes. Sirupas turi but tamsus ir tirštas, nes kitaip nesustings.

Galima daryt ir prasčiau, tai yra, neleist sossui per naktį lašėti, bet išspaudus uogas virinti. Išvirus, supilt į stiklines ir dručiai uždengti.

K. S. L.

AVIETĖS.

Ant svoro aviečių, imti svarą ir pusę cukraus. Avietes nuplaut, nudžiovint ir sudėt į stiklines. Sudėt cukrų į vandenį ir užvirint. Tada verdančiu vandeniu užpilt uogas ir sandariai uždaryt, kad daugiau jų nereikėtų judint. Reikia gatavai turėt didelį puodą verdančio vandens ir ant dugno to puodo patiesti skudurą, paskui dėt stiklines su uogomis į verdantį vandenį ir virint apie 30 minutų. Taip darant, uogos lieka čielos. Sudėjus stiklines į vandenį, reikia vaktuot, kad vanduo neapsemų viršų bonkos.

Išėmus stiklines iš vandens, gumas tankiai buna išsileidęs, tuomet jį reikia dručiai apspausdint ir palikt atvėsti.

SOSAS SU DUONA.

1½ šaukšto miltų, ½ šaukštuko druskos, ¼ šaukštuko pipirų, 1½ šaukšto sviesto, 1 puoduką pieno. Sudėjus viską padėt ant ugnies. Užvirus, maišyt po-valiai kol pasidarys košė.

Paimt kietai išvirtą kiaušini, nuimt baltymą ir smulkiai sukapojus sudėt į išvirtą tešlą. Trynį kiaušinio ištrint per šietuką, kad pasidarytų smulkios kruoputės. Paimt džiovintos duonos, uždėt sviesto, uždėt išvirtos košės, apibarstyt trynio padarytom kruoputėm ir uždėt ant viršaus vėl duonos eilę. Galima uždėti ir biskį petruškų lapų del pagražinimo. Šis valgis yra gerai vasaros laiku.

Išimti atramentą, plėtmus, ir įrudijimą iš baltų drabužių galima geriausia su "Oxalic Acid".

Taip-pat juomi galima iščystyt šiaudines skrybėles, įrudusias nuo lietaus. Skrybėles čystijant, geriausia vartoti kokį nors aštrų šepetuką ir su juomi pasivilginant bružinti.

"Oxalic Acid" yra smarkūs nuodai, todėl vartojant reikia labai vaktuot, kad neužtikėtų ant rankų: užtiškus ant rankų reikia greitai nuplauti milui su vandeniu.

Paprastai jis aptiekoje perkasi permacnus, todėl reikia biskį atleist vandeniu. Geriausia perkant paklaust vaistininko, kokioj proporcijoj atleisti vandeniu, nes jis parsiduoda įvairaus macnumo.

L. M. P. S. Reikalai

L. M. P. S. CENTRO SEKRETORĖS RAPORTAS 1916 M.

Draugės! Nors šis mano raportas turėjo tilpti organe sausio mėnesy š. m., bet delei didelio laiko stokos, jokiū būdu pirmiau aš jo negalėjau surengti. Nors jau gana vėlu, bet kad žinotų mūsų narės ant kiek mūsų Susivienijimas 1916 m. sustiprėjo, manau, bus kiekvienai žingeidu jį peržvelgti.

1916 m. apėjo keturi referendumai. Parašiau Sus-mo reikaluose 348 laiškus. Svarbiausi Susivienijimo atlikti darbai praeitais metais, tai: sušaukimas suvažiavimo, išleidimas knygos "Kudikių priežiūra", kuri Sus-mui gana daug lėšavo ir įkurimas organo "Moterų Balso".

Prieš suvažiavimą spalių mėnesį buvo išsiuntinėta kuopoms blankos, dėl išpildymo (pažymėjimo) kuopų nuveiktų darbų. Tas blankas sugrą-

žino tik 10 kuopų, nes kitos kuopos dar buvo neseniai susitvėrusios, tai ir nedaug ką veikusios. Tos dešimts kuopų ligi spalių mėn, buvo surengę 19 prakalbų, 15 pasilinksminimo vakarų, kaip tai: teatrališkų perstatymų, balių, piknikų ir tt. Literatūros buvo išplatinę už \$47.35.

Kuopų veikime pirmą vietą pereiniais metais užėmė pirmoji kp. Brooklyn, N. Y., paskui 11 kp. Philadelphia, Pa.

Pradžioje 1916 m. gyvavo tiktai 10 kuopų. Pereiniais metais susitvėrė: 12 kp. Waterbury, Conn.; 13 kp. So. Boston, Mass.; 14 kp. Easton, Pa.; 15 kp. Ansonia, Conn.; 16 kp. Springfield, Ill.; 17 kp. Detroit, Mich.; 18 kp. Hartford, Conn.; 19 kp. Donora, Pa.; 20 kp. tvėrėsi Pittsburgh, Pa., bet dėl stokos agitacijos vėl paired; 21 kp. E. Pittsburgh, Pa.; 22 kp. Montello, Mass.; 23 kp. Binghamton, N. Y.; 24 kp. Cleveland, O.; 25 kp. Chicago, Ill.; 26 kp. Rochester, N. Y.; 27 kp. Cambridge, Mass.; 28 kp. Baltimore, Md.; 29 kp. Chicago, Ill.; 30 kp. Bridgewater, Mass.; 31 kp. New York, N. Y.; 32 kp. Pittsburgh, Pa.; 33 kp. Mahanoy City, Pa.; 34 kp. Fitchburg, Mass.; 35 kp. Bridgeport, Conn.; 36 kp. Minersville, Pa.; 37 kp. Grand Rapids, Mich.; 38 kp. Paterson, N. J.; 39 kp. Monessen, Pa. Viso pereiniais metais susitvėrė 26 kuopos. Ypatingai pabaigoj pereitų metų Sus-mas smarkiai pradėjo augti. Abėnai, tarpe daugelio kuopų buvo stoka agitacijos ir gabesnių narių. Didžiausia bėda, tai stoka moterų agitatorių. Jeigu rastųsi bent ke-liatas agitatorių kožnoje apylinkėje, tuomet būtų galima daugiau kuopų sutverti ir silpnesnes sustiprinti.

Referendūtu buvo nutarta surengti prakalbų maršrutą, bet kadangi nebuvo galima gauti kalbėtojos, tai maršrutas negalėjo įvykti.

Buvusi L. M. P. S. sus. sekr.

K. Petrikiėnė.

L. M. P. S. FINANSŲ RAŠTININKĖS TRIJŲ MĖN. SAUS. VAS. IR KOVO, RAPORTAS.

Įplaukos:

Sausio 1, 1917 m. izde buvo likę	\$141.11
Už sąnarines	125.85
Už įstojimą	19.50
Už literatūrą arba mokesčių knygeles60

Viso

Išlaidos:

M. Undzienei už stampas, atvir. ir popierą	\$1.50
--	--------

M. M. Račiutei-Herman už sąnarinę knygą	.89
M. M. Račiutei-Herman už kras. ženkl. ir pop. 8.28	
"Laisvei" už konvertus, laiškus ir protokolų atspausdinimą	13.00
K. Petrikienei lėšos laike sekretor. 1916,	18.09
"Laisvei" už 10,000 lapelių prieš karę	13.00
Viso	\$54.76
Įplaukų	\$293.26
Išlaidų	54.76
Lieka izde	\$238.50
Per tą laiką prisirašė 149 narės ir susitvėrė 5 kuopos.	
L. M. P. S. fin. sekr. B. Bočkiutė.	

"MOTERŲ BALSŲ" APYSKAITA.

Nuo 15 d. spalio 1916 m. iki 1 d. liepos 1917 m.
(9 mėnesių sutrauka)

Įplaukos:

Už "Moterų Balso" prenumeratą\$1468.42
Už "Moterų Balso" pavienius numerius	.. 408.07
Aukų	161.22
Kudikių Priežiūra	64.72
Moteris ir Jos Ekon. Padėjimas	7.22
Moteris Turėtų U. S. R.	2.54
Svet. literatura	.80

Viso įplaukų\$2112.99

Išlaidos:

"Moterų Balso" spauda\$655.36
Redaktorei alga	120.00
Administratorei alga	120.00
Už "Mot. Balso" popierą	143.00
Administracijos smulk. išlaidos	59.77
"Moterų Balso" smulk. išlaidos	99.03
Apgarsinimai	49.77
Raštai "Mot. Balsui"	22.40

Viso išlaidų\$1269.33

Įplaukė\$2112.99

Lieka izde 1 d. liepos\$843.66

Šiame numeryje, delei vietos stokos talpinu tik sutrauką įplaukų ir išlaidų, nes telpa ir dar dvi apyskaitos. Sekančiam numeryje tilps viso turto smulkmenišką apskaitliavimą. Ateityje tilps kas tris mėnesiai "Mot. Balso" turto stovio apyskaitos.

K. Baltrunytė, adm.

DELEI "MOTERŲ BALSŲ" DIDINIMO.

Kuomet pasirodė įnešimas didinti "Moterų Balsą", nei vienos priešingos nuomonės nebuvo. Visos tam sumanymui pritarė. Tik eina klausimas ant kiek puslapių didinti. Veik visos persistato, kad padidinus ant 32 puslapių būtų kokia ketvirta dalia brangiau už darbą.

Man arčiau su tuo darbu susipažinus ir apie tai pasiteiravus plačiau priduodu smulkiau apskaitliavimus, kiek viso kainuotų.

Leidžiant "Mot. Balsą" 24 pusl. ar 32 puslapių, mums už visą darbą spaustuvei reikės veik tiek-pat užmokėti.

Jeigu bus 32 puslapių, tai spaustuvei statymo bus ketvirta dalia daugiau, bet liks vienas prisirengimas, nes išėmę vieną formą sudės į kitą ir gali spausdinti, o jeigu būtų 24 puslapių, tai atspausdinus pirmus 16 pusl., turės mainyti mašiną delei kitų 8 pusl. Reiškia technišką prisirengimą prie 24 puslapių spaudos bus kiek daugiau. Tokiu budu statymas, kurio daugiau 32 pusl., veik išlygįs tą 24 pusl. prisirengimą.

Už popierą, tiesa, būtų daugiau, leidžiant 32 puslapių. Dabar už vieno mėnesio laidą mes mokame \$15.00. Du syk padidinus būtų \$30.00. Ant 24 pusl. padidinus būtų \$22.50. Pigiau ant \$7.50. Bet imant popieros ant 24 pusl. didžio, mums reikės imti dvejopai supiaustytos. Vienos ant 16 puslapių, kitos pusiau perpiautos. Tuomet išeitų brangiau, nes už perpiovymą ima \$1.50. Reiškia už popierą būtų \$6.00 brangiau. Pačtos lėšos už persiuntimą pasidaugintų apie 50c.

Reiškia visas smulkmenišką apskaitliavimą parodo, kad 32 puslapiais padidinus, viso laikraščio išleidimas būtų tik apie \$6.50 iki \$8.00 brangiau, negu 24 puslapių.

Darbo spaustuvei veik lygiai, administr. taip-pat. Redaktorei daugiau. Bet dabar lieka nesunaudotų raštų. Pasidarbavę būtų ir redaktorei lengva, nes tik 8 puslapiai skirtumo.

Bet jeigu liktų padidintas iki 32 puslapių, tuomet spausdinant ir į formas taip sulaužant būtų galima, davus piešinį ant pirmo puslapio padaryti viršelius iš tos-pat popieros ir tuom-pat sykiu viskas būtų atspausdinta. Reiškia būtų sykiu ir viršeliai.

Redaktorei tik beliktų 4 pusl. daugiau, nes būtų viršeliai ir ant jų paskutinių puslapių skelbimai. Į kompletus darant skelbimus numetus, liktų grynas tekstas.

Delei apmokėjimo už raštus būtų tas pats,

nes jeigu kas reikalauja, tai turime mokėti ir dabar lygiai kaip ir tuomet, kuomet butų 32 pusl.

Nauda butų dviguba. Agentams darbuotis, jau ir be aiškinimo suprantama, kad didesnį ir dar su viršeliais, daug sykių lengviau ir geriau išplatinti. Priegtam apgarsinimams vietos daugiau ir galėtume jų daugiau gauti.

Apsvarstę gerai, Draugės, iš kurio papildinimo daugiau naudosis — balsuokite.

K. Baltrunytė,
"Mot. Balso" Adm.

L. M. P. S. SEKRETORĖS PRANEŠIMAS.

Su šiuo "Moterų Balso" numeriu užsibaigia įnešimų apkalbėjimai, kad padidint "Moterų Balso" ir kad apkalbėt kompetentiškumą draugių užimant L. M. P. S. įstaigas.

L. M. P. S. 11 kp. patarimą prie įnešimo, kad "Moterų Balsas" butų padidintas iki 32 puslapių, parėmė 28 kuopa, todėl eis nubalsavimui ir pataisyamas su įnešimu.

Taigi, draugės, apsvastykite abu įnešimus gerai, kad gavusios blankas jau išanksto žinotumėt kaip balsuot.

Zuzana M. Puišūtė,
L. M. P. S. Centro Sekr.

ŽODIS "MOT. BALSŲ" ADMINISTRATOREI.

"Moterų Balso" N 6 tilpo administratorės straipsnis. Ji ragina kuopų agentus, kad pasirūpintų gauti daugiau prenumeratorių. Štai čia vienas dalykas ir yra: aš jau trečias mėnuo, kaip siunčiu kas savaitę laiškus, reikalaujama, kad prisijūtų "Moterų Balso" kvitų knygutę, bet vis nesulaukiu. Jeigu taip draugė administratorė rupinsis toliau, tai mes daug blėdies susilauksim.

L. M. P. S. A. 23 kp. liter. agentas **O. S.**

Drgei **O. S.** ir taip manančiom.— Rašydamos laiškus į administraciją niekuomet nerašykite po dešimtį reikalų ant vieno lapo (taip-pat nieko nereikalaukite ir privatiniuose laiškuose). Tokiu būdu lieka nenutėmyti užsakymai. Laiškai nuolina į archyvą ir tankiai lieka nekuri reikalavimai neįspildyti.

"M. B." Adm.

L. M. P. S. VIRŠININKIŲ ADRESAI.

Sek. S. M. Puishea, 5 Harlem St., Worcester, Mass.
Izd. J. Benes, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.
F. sekr. B. Bočkūtė, 211 First St., Elizabeth, N. J.
Pild. K-to sekr. A. V. Klimiūtė, 25 Van Corlear Pl., New York, N. Y.

L. M. P. S. KUOPŲ SEKR. ANTRAŠAI.

- 1 kp. Brooklyn, N. Y. I. Jakimavičienė, 183 Roebing St.
- 2 kp. Worcester, Mass. Z. Puišūtė, 5 Harlem St.
- 4 kp. Elizabeth, N. J. B. Bočkūtė, 211 First St.
- 5 kp. Rockford, Ill. O. Užubaliūtė, 622 S. Hulen St.
- 6 kp. Brooklyn, N. Y. P. Stukaškiūtė, 332 — 29th St.
- 7 kp. Schenectady, N. Y. Mrs. Luke, 13 Engersoll Ave.
- 8 kp. Lawrence, Mass. K. Yasinskiūtė, 196 Park St.
- 9 kp. Chicago, Ill. A. Miscikaitienė, 3500 Emerald Ave.
- 10 kp. Newark, N. J. A. A. Beičienė, 400 Walnut St.
- 11 kp. Philadelphia, Pa. Mrs. N. Stilson, 229 N. 6th St.
- 12 kp. Waterbury, Conn. M. Mikalavičiūtė, 775 Bank St.
- 13 kp. S. Boston, Mass. J. Žukauskiūtė, 73 G St.
- 14 kp. Easton, Pa. M. Gričionienė, 1340 Pine St.
- 15 kp. Ansonia, Conn. B. Ziulinskienė, 104 Grove St.
- 16 kp. Springfield, Ill. M. Lekešienė, 1720 E. Matheny av.
- 17 kp. Detroit, Mich. A. Šumaičiūtė, 2147 Russell St.
- 18 kp. Hartford, Conn. V. E. Bagdonienė, 461 Zion St.
- 19 kp. Donora, Pa. L. Aržuolaičiūtė, Box 694.
- 21 kp. E. Pittsburgh, Pa. Carolina Braknys, 1343 Sheridan Ave.
- 22 kp. Montello, Mass. B.* Bubliskienė, 22 Broad St.
- 23 kp. Binghamton, N. Y. H. Zukienė, 222 Clinton St.
- 24 kp. Cleveland, Ohio. P. Burokienė, 1600 E. 26th St.
- 25 kp. Roseland, Ill. J. Ramanauskaitė, 4 E. 107th St.
- 26 kp. Rochester, N. Y. E. H. Žilinskiūtė, 575 Joseph av.
- 27 kp. Cambridge, Mass. M. Selkiūtė, 39 Portland St.
- 28 kp. Baltimore, Md. J. Stankevičienė, 810 W. Fayette st.
- 29 kp. Chicago, Ill.
- 30 kp. Bridgewater, Mass. E. Klemanskienė, 9 Worcester St.
- 31 kp. New York City, N. Y. Mrs. A. Shultz, 407 W. 205th St.
- 32 kp. Pittsburgh, Pa. K. Jaškauskiūtė, 433 Parson St.
- 33 kp. Mahanoy City, Pa. E. M. Ješkevičiūtė, 300 E. Centre St.
- 34 kp. Fitchburg, Mass. O. Adomaičiūtė, 201 Fairmount st.
- 35 kp. Bridgeport, Conn.
- 36 kp. Minersville, Pa. Mrs. M. M. Zeikus, 217 Dal Ave.
- 37 kp. Grand Rapids, Mich. Mrs. F. Gillis, 303 Leonard St.
- 38 kp. Paterson, N. J. Mrs. E. Kinder, 126 Lafayette St.
- 39 kp. Monessen, Pa. E. Stočkienė, 1133 McMahan Ave.
- 40 kp. Lewiston, Me., E. Kaulakienė, Box 24.
- 41 kp. Akron, Ohio. M. Ugeinienė, 1210 Getz St.
- 42 kp. New Haven, Conn. Mrs. Anna Rado, 122 Bradley St.
- 43 kp. Cicero, Ill. J. Dobrauskienė, 1215 So. 50th St.
- 44 kp. Norwood, Mass. J. Akelaitienė, 1075 Washington St.

Jeigu kurios kuopos sekretorės vardas arba antrašas neteisingai pagarsintas, malonėkite pranešti Centro Sekretorei.

Z. M. Puišūtė.

Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Mrs. K. Petrick. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Skaitykit "Mot. Balso". Prenumerata metams \$1, pavienis num. 10c. Adresas: "Mot. Balsas" 229 N. 6th St. Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: Mrs. K. Petrikiene, 327 Pearl St, Brooklyn, N. Y.